

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Associació P. Forana
Princesa, 24
07240 Sant Joan

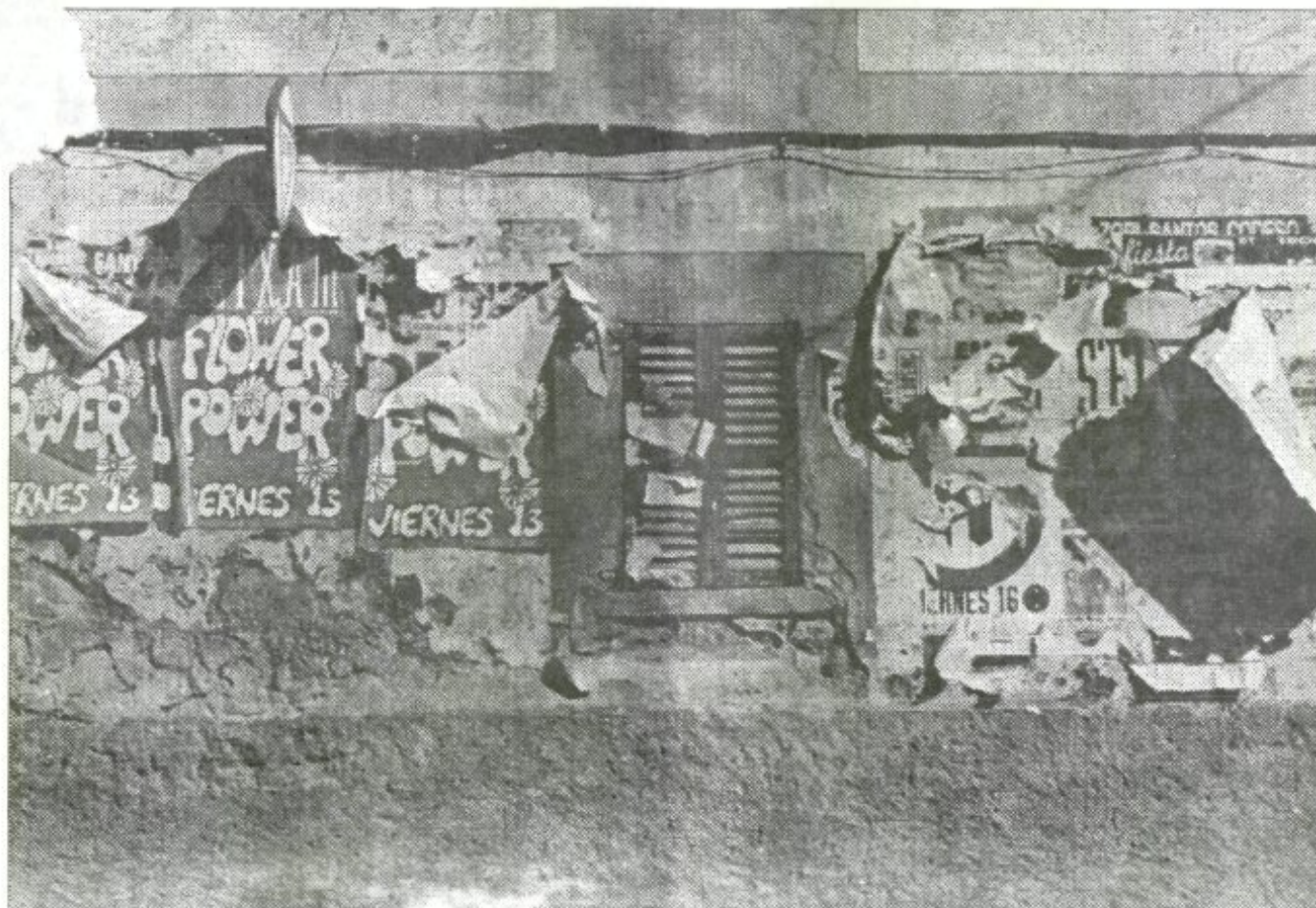
DIARI DE 1992 * N° 188

1892 • 1992

CENTENARI

AJUNTAMENT DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Entre parets clivellades,
papers espellerengats,
cables d'electricitat,
persianes mal pintades
i rajoles espanyades,
¿no vos pareix que és urgent
un bon pla d'embelliment
que mos arregli es racons?
¿O passaran amb cançons
si ho deim a s'Ajuntament?

Urbanisme

Aquest mes de novembre ha fet 100 anys que Eusebio Estada va dissenyar el que havia d'esser la Palma del futur, amb l'enderrocament de les murades, la distribució de l'eixample, les zones d'esplai per als ciutadans.... El seu projecte mogué molta polèmica, però els polítics tengueren prou categoria com per alçar el cap i mirar cap a un temps que ells gairebé no podrien disfrutar, però sí els seus successors, i posaren les bases del que és la Palma d'avui.

És evident que Sant Llorenç no es pot comparar amb Palma, però no perquè sigui més petit s'han d'obviar els seus problemes i actuar només tapant forats. Aquí també necessitam un pla que contempli la globalitat del municipi i que miri cap al futur, un projecte elaborat per tècnics -discutit, modificat, consensuat... i lo que vulguin els polítics-, però que dissenyi el Sant Llorenç de demà.

Però aquí ens tenen avesats a actuar d'una altra manera: s'arregla una placeta sense comptar massa amb l'ús que se'n farà, se sembren arbres -molt més pocs dels que voldríem-, es compren trinxes de terreny per fer-hi instal·lacions esportives esquifides... i darrerament s'arreglen els empedrats de la carretera d'Artà si l'amo hi està d'acord. Això no és manera de fer les coses. ¿Com podem tenir un poble hermós, amb una certa unitat, amb una circulació rodada racional, amb zones verdes ben pensades, si només ens dedicam a tapar parxes i arreglar de mala manera el que s'espenya? Si no dissenyam un pla ambiciós, a llarg termini, i cada any anam fent un poquet, a mesura de les nostres possibilitats, no sortirem mai de la misèria urbana a que ens estan avesats els dirigents locals.

En Jaume Sales va esboçar aquesta idea quan es parlà de la remodelació de la plaça Nova. No vol dir que l'Ajuntament hagi d'agafar el seu projecte, ja que seria bo que tots els tècnics interessats hi poguessin dir la seva, però va mostrar el camí del futur, un futur que també passa per tenir aprovades les Normes Subsidiàries, aquest vergonyós projecte que es va perllongant any rera any per la desídia dels nostres polítics o per amagar obscurs interessos particulars.

I encara que siguem escèptics sobre les intencions urbanístiques dels polítics, no ens cansarem de fer vots perquè alcin el cap d'una vegada i mirin cap al futur de Sant Llorenç.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Novembre de 1992

Número 188

Edita: Centre Cultural Card

Imprimeix: *Apóstol y Civilizador* (Petra)

Dipòstit legal: 765-1973

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Maria Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Col·laboren

Josep Cortès	Pla d'embelliment	Portada
	Tal dia com avui	3
	Crònica informal	6
	Espellades	15
	La imatge (I)	24
Prensa Forana	Espais naturals	3
Guillem Pont	Gent de la nostra gent	4
	Els 4 clotets	8
	La imatge (II)	24
Flanagan	La negra	5
Ramon Rosselló	Notes històriques	9
Pere J. Santandreu	Jaume Galmés	10
	El premi Salvador Espriu	11
PSM	Fems	12
	Enhorabona	12
Sol, i de dol	Batec	13
	Teatre	15
Xesc Umbert	El temps d'octubre	16
Ignasi Umbert	Filesa i altres herbes	17
Maria Galmés	Si lleu...	18
	Demografia	18
	Comptabilitat	
Antoni Aulf	Bàsquet	19
Pere J. Galmés	Poesia	19
Isabel Nicolau	Distribució	

Dues passes endavant, una endarrera

La Llei d'Espais Naturals (LEN) aprovada pel Parlament Balear la passada legislatura va posar fi a una etapa de la nostra història marcada per les batalles constants entre el moviment ecologista i algunes promotores urbanístiques per preservar o edificar alguns espais naturals que havien escapat del primer boom de la construcció. Sa Dragonera, Es Trenc, S'Albufera, Sa Canova, Capocorb, Mondragó o Sa Punta de n'Amer són topònims que han quedat per recordar una lluita col·lectiva i desordenada, incapaç de frenar el desordre que imposava la lògica de les inversions, mancada d'unes Directrius d'Ordenació del Territori que harmonitzassin el creixement i la conservació del patrimoni comú.

La Llei d'Espais Naturals no organitzava el territori de les Balears, no ens permetia saber QUE podfem fer i ON podfem fer-ho, però almanco delimitava els espais on NO podfem fer

determinades construccions, almanco presservava una part substancial del nostre paisatge. No era la terra de Canaan, però era una passa endavant en la travessa del desert.

Ara, el Parlament balear, a instàncies del grup PP-UM, ha iniciat els tràmits per modificar aquella llei. Els arguments de la majoria són ben vàlids: el text vigent de la LEN presenta unes equivocacions, uns errors que s'han de subsanar per no perjudicar interessos legítims. Seria necessari estar-hi d'acord si els diputats del PP-UM haguessin explicat, un per un, els errors que han detectat a la LEN i si justificassin cadascun dels retalls que proposen.

No ho han fet, i això ha obert la veda de les sospites. L'experiència ens fa veure interessos particularment inconfessables darrera cada quarterada usurpada a la natura, darrera cada paisatge furat a les generacions futures. Més quan el text presentat pel PP-UM és particularment impresentable, amb errors que delaten presses i amb uns mapes indesxifrables que fan impossible el debat. En alguns casos, els retalls són tan grans que just els explica la demagògia o la venjança.

Si la LEN ha de reformar-se és necessari el consens. L'Ordenació del Territori no pot ser moneda de canvi, no pot estar en mans de trànsfuges ni pot ser imposada per les majories.

No podem malbaratar els mapes cada quatre anys en funció dels resultats electorals. La seguretat jurídica demana estabilitat.

Després de nou anys d'autonomia encara no tenim aprovades unes Directrius d'Ordenació del Territori previstes a la Llei. El present i el futur són plens d'incertesa. Terra i ciutadans cohabituen sense cap llei que els empari. Mai no sabem què passarà demà. La LEN va ser una passa endavant. Ara no haurfem de tornar a Egipte.

Associació de la
Premsa Forana de Mallorca

Tal dia com avui

ARA FA 95 ANYS

* Que dimitiren el batle, els batles de barri, el saig, el municipal, els dos peons caminers i el carter. De llavors ençà no s'ha tornat estrevenir.

ARA FA 20 ANYS

* Que el Club Card va organitzar el primer torneig d'escacs, que acabà en una simultània dels 20 participants contra en Sebastià Llull *Sanson*. Val a dir que els va guanyar a tots.

ARA FA 15 ANYS

* Que la banda de música va organitzar el seu primer Concert de Santa Cecília.

* Que es va adaptar l'Escola Nova com a parc infantil.

ARA FA 10 ANYS

* Que posaren en català els rètols de l'Ajuntament.

ARA FA 1 ANY

* Que començà la restauració de l'església.

Josep Cortès

— CIAL. —

—INSTAL.LACIONS SANITARIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

En Jaume Galmés

Gent de la nostra gent, per circumstància que no sabia ben bé explicar, ha fet referència, fins ara i majoritàriament, a gent d'edat o desapareguda, però això no implica cap interès en marginar o deixar de banda altra tipologia de llorencins, com poden ésser els que ara viuen lluny d'aquí, o els joves.

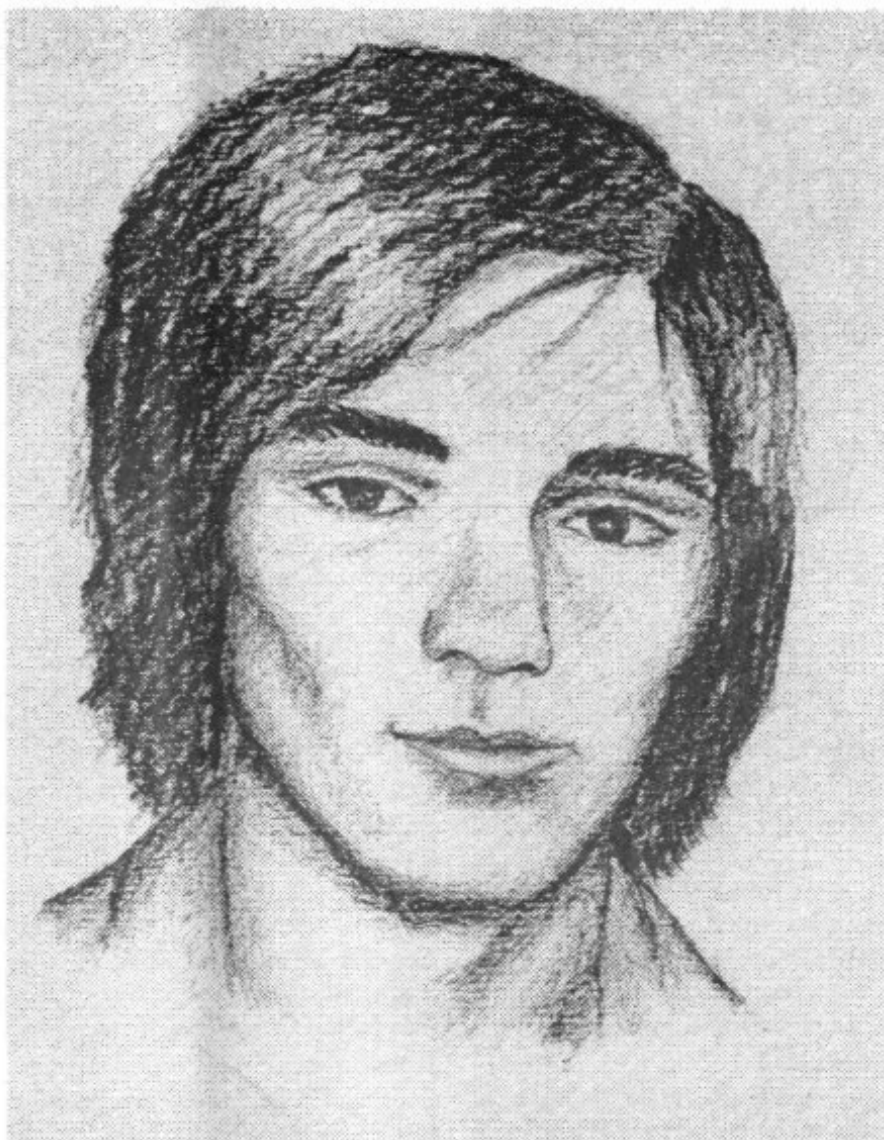
La circumstància personal d'en Jaume -guanyar el premi Salvador Espriu, de poesia jove-, ens brinda l'avinentesa de rompre aquest esquema. Som-hi.

Segurament, com molta altra gent, el passat tres de setembre vaig passejar la vista sobre l'anunci d'un setzè de pàgina que sortia a la part inferior esquerra d'una pàgina normal del diari *VII Premi de poesia jove Salvador Espriu, 1992. Convocat per fundació Pere Vergés. Informació al tel...*, amb la mateixa indiferència que la vaig passar sobre altres titulars *Salvem es Molinar, El Rey recibe...*

I puc assegurar que mai no vaig pensar en la possibilitat de que aquest anunci cridàs l'atenció de cap conciuatà.

Per això en saber que en Jaume havia guanyat aquest premi, la primera reacció fou de sorpresa, acompanyada de seguida d'una profunda satisfacció. I no pel fet que implica de reconeixement a l'obra -que he de confessar conec molt superficialment- d'un llorençí, i a més col.laborador de *Flor de Card*, sinó pel que pot suposar de reforçament positiu a una feina i, fonamentalment, a una persona.

Basta mirar en Jaume de cara, o sentir-lo parlar per adonar-se'n de la importància d'aquest premi.

La poesia p'en Jaume és quelcom vital. El pou on sublima la seva força i el seu temps.

Rera queden els problemes i les experiències terapèutiques que més val oblidar. Cal posar messions en el futur.

Just havia decidit dedicar-li la present *Gent de la nostra gent*, quan -oh casualitat!- el vaig trobar a la carretera. El trajecte Vilafranca-Sant Llorenç ens va resultar curt per parlar i escolar les entrevistes que li havien fet diverses emissores de ràdio i que

portava a la butxaca gravades en una *cassette*: "...és el tercer mallorquí que guanya aquest premi", "...la poesia com a expressió de sentiments íntims", "l'obra guanyadora té tres parts diferenciades", "a vegades un poema surt en un moment i d'altres tardes anys en tenir-lo acabat", "he col.laborat a diverses revistes", "vaig coordinar durant cert temps el Suplement Cultural del 7 Setmanari", "ara bàsicament em dedic a la traducció directa de poetes romàntics francesos" (i després assenyala una terinnga de noms que no entenc), "admir

sobretot, la poesia de Salvat Papasseit", "vaig començar a escriure poesies quan anava a l'Institut", "el professor Pere Rosselló em va encoratjar"... i tota una sèrie d'idees i pensaments que configuren la realitat d'un Jaume ple de goig i satisfacció.

La màgia del record em mostra un Jaume i un Pedro -el seu germà- infants. Just quan vivien al carrer de la Creu, part davall canostra.

Jo els veia moltes vegades a aquells dos al.lots, gairebé sempre de la mà, o unes quantes passes al davant o al darrera de la seva padrina. A la força, sa padrina, ha de resultar una persona fonamental ens els seus processos de formació i emocionals.

No és estrany, idò que *sa padrina* apareixi adesiara en els mots usuals d'en Jaume.

Posteriorment, entre el canvi de casa i el procés escolar, el vaig perdre de vista.

No fa gaire anys, el vaig tornar retrobar. Just quan treballava a la revista manacorina i col.laborava a *Flor de Card*. Aleshores ja havia publicat alguns poemes a un recull de la col.lecció "El Turó" dirigida pel guardonat Miquel A. Riera.

Atravessava una certa crisi i s'havien fet amics amb na Catalina; passava llargues estones a canostra parlant de dèries i realitats, de vida i records.

Fruit d'aquella època és l'exemplar

que, editat en fotocòpies, ens dedicà de la seva primera obra, i que ara, és part d'aquest reconegut premi.

Però de banda la satisfacció que em produeix el premi d'en Jaume, derivada del petit nivell de coneixença personal i també del convenciment que aquest haurà de repercutir sobre ell de forma positiva pel que té d'importància, tant en el camp personal com en el del coreu de la poesia, es dona un altre condicionant: des de Catalunya ens mostren als llorencins la vàlua d'una persona llorencina.

Nosaltres, els llorencins, encara som incapaços de descobrir, recolçar i estimar les obres de la nostra gent.

Es tota una lliçó!

Texte: Guillem Pont

Dibuix: Josep Cortès

La negra

El local de la Tercera Edat estava alçurat. Se n'havien hagut de dur l'amo en Tomeu i la seva dona a l'atropellada cap al PAC de Son Servera amb l'ambulància de la Creu Roja, perquè tenien un mal de panxa espantós i no trobaven conhort maldament s'hi posassin coques de farina de blat d'indi, que diuen que van tan bé. En Ramir creia que qualche cosa que havien menjat no els havia caigut bé, però no s'explicava el què podia esser, perquè justament aquell dia havien anat d'excursió i d'arròs brut n'havia menjat tothom. I no era cosa de berbes, perquè el metge havia aconsellat als soldadets que fessin via, que p'entura no hi serien a temps.

Madò Tonina també ho semblava alçurada, pel que havia passat als seus dos contraris de parxís, però només ho semblava. Ella ho sabia bé què tenien, no ho havia de sebre si els l'havia posada ella!: una cullerada de mata-rates perhom dins el tassó de cocacola. Confiava que que haguessin badallat abans que els trobassin el mal, però havia de dissimular i fer creure que passava tanta pena com la resta de jubilats, no fos cosa que qualcú es malpensàs.

Feia estona que la tenia pensada. Havia aprofitat un dia que l'havien acompanyada al mercat de Manacor per arribar fins a ca'n Batliu i comprar-ne un paquet, que si hagués anat a dur-lo de ca'n Sollo ho hagués fet massa coneixedor i la gent per ventura hauria sospitat.

Així s'haurien acabat les enrabia-des. Ja trobaria més gent que no fes píffies per fer la partideta de parxís. I és que en lloc de passar gust de jugar n'hi feien cada una que li posava el sucre al cap damunt! D'aquella manera no podien continuar o sinó la que

hi faria la pell seria ella, i això sí que no! Ja havia voltat els vuitanta, i maldament el rector li fes propaganda de lo bé que estaven en el Cel, no frissava gens d'anar-hi, i això que a més de la insulina, cada dia havia de prendre un caramull de medecines.

Saps que s'ho tenien de ben muntat, els dos punyeteros! Sempre volien els mateixos colors, i clar, a ella la posaven enmig i li feien la vida impossible: na Francina tenia mig tauler per córrer sense que ningú no l'encalçàs, i en Tomeu sabia que ningú no li pitjaria darrera perquè a la seva esquerra no hi seia ningú; mentrestant, ella sempre trobava barrera i no podia guanyar cap partida. A més, si podien triar, sempre movien la fitxa que més la perjudicava.

No és que ho hagués fet pel duró que s'hi jugàvem, però una arriba a anar nita de veure que se'n riu d'ella. Ja ho repararian si en tendrien més, de rialles, si se'n sortien d'aquesta. Més se'n mereixien!

Flanagan

Amb una setmana de retràs per culpa de l'atac que la bactèria de la salmonel·la va efectuar, sense motius aparents, contra tota la família del secretari, el dia 12 del mes passat va tenir lloc el ple ordinari de novembre. M'abstendré, en aquest cas, de tornar jugar amb el doble significat de la paraula *ordinari* per no haver de donar més explicacions als polítics, que em resulta força incòmode l'haver de justificar repetidament una broma sense aconseguir-ne cap resultat positiu.

-I això que si un comentarista encollonador li treia punta, aquesta paraula podria donar molt de tema...

-Sí, però val més deixar-ho anar, que llavors la cosa s'allarga. El primer punt interessant va ésser el del plec de condicions per a la recollida dels fems. Sembla que el contracte acaba un dia d'aquests i que en el que vendrà hi volen incloure contenidors per vidre, recollida de paper i neteja dels carrers, a més dels fems i els trastos vells que ja fan ara. D'aquest punt el PSM en féu una defensa ferma, el PSOE desitjà que no només fos un acord sinó que es convertís en realitat i tots votaren a favor.

-Va bé. Ara veurem si ho faran tenir de ver.

-A continuació començaren les mocions i n'hi va haver de tota casta. La primera fou del PSM, que instà els governs central i autonòmic per a que complissin cadascú amb la seva obligació en el tema del poliesportiu escolar. Segons n'Antoni, ni els de Madrid han donat els doblers per començar les obres, ni els de Ciutat rebuguen amb la insistència que tocava

per exigir-los que compleixin amb la seva obligació. Sembla que el nostre Ajuntament té el tema aprovat i que guarda una partida pressupostària per enllestir-lo, però de Ciutat no li autoritzen per contractar les obres.

-Molta sort duen de poder donar les culpes a qualcú, que amb lo magres que van de duros, si els donassin el *sus* no sé on posarien mà. I què digueren els seus representants locals?

-Tot d'una alçaren la coa. Na Jerònia deia que era el Govern Balear el qui havia d'autoritzar les obres, i na Bàrbara trobava que els seus feien de tot i molt per poder autoritzar, però que de Madrid no els enviaven els doblers. N'Antoni opinà que si no rebfem duros era perquè s'ho havien gastat tot a l'Expo, a les Olimpíades i a l'Ave...

-Maria Purfssima, i ja hi tornam ésser! I que s'aprovà la moció o no?

-Sí, per unanimitat, però amb les disculpes del PP-UM i el PSOE cap als seus respectius partits.

"Ningú no ens pot donar lliçons de protecció de la natura de les Illes" (PP)

Després vengué la moció en defensa dels Espais Naturals que havia elaborat la Plataforma, i que no reproduïm perquè la publicarem íntegrament el mes passat. Aquí es va estrenir un fet curiós: que els representants del PP votaren apart de la de UM. Na Bàrbara va assegurar fermament que sempre defensaria els espais naturals, però que en aquesta ocasió s'abstendria.

-Curiosa manera de defensar una cosa. Jo em pensava que es que hi estaven d'acord, si no feien res més espectacular i compromès, almanco votaven a favor...

-I jo que m'ho pensava, però ja ho veus... I els del PP llegiren un protocol dient que votarien rotundament

que no, perquè ningú no els havia de donar lliçons de protecció de la naturalesa. A Eivissa, com que estan avesats a viure a foravila, desprotegirien Ses Salines perquè poguessin fer-se xalets, i que la família d'en Cañellas només en volia construir setanta, malament en es projecte en pogués fer molts més. Segons el seu informe, Mallorca és una de les zones del món que més terrenys protegits té, i que la reforma només representa un percentatge mínuscul d'espai urbanitzable.

-Sagrades! No és aquesta l'opinió de la resta del món. I com és que no ho digueren fa mig any, quan ells mateixos aprovaren la llei que ara volen modificar?

-No ho sé. La qüestió, però, és que la moció fou aprovada per vuit vots a favor, dos en contra i una abstenció. Tot seguit na Jerònia en va voler presentar una altra que deia pràcticament el mateix, però no la hi acceptaren per considerar que es tractava d'un cas clar de protagonisme polític. Si tots s'havien posat d'acord per presentar la moció de la Plataforma, precisament perquè cap partit no pogués fer-ne un ús particular, ara no calia rompre el consens per repetir el que ja s'havia acordat abans.

-Hi degué tornar haver renou...

-Sí, però ja hi estam avesats. A continuació el PSOE va presentar la que feia referència, en general, a la desaparició del patrimoni arquitectònic, i en particular al restabliment dels empedrats de la carretera d'Artà. Demanava que tots els que fossin de pedra picada o de macs de torrent, que l'empresa els deixàs tal com els havia trobat abans de fer les síquies de la canalització de les aigües.

-I que no havien recollit firmes per demanar lo mateix?

-Sí. En Tomeu Bovet va dir que damunt el projecte estava contemplat que els empedrats es refessin amb rajoles de pastilla...

-I que l'has vist mai tu, al projecte?

-Jo no. Fa un any i mig que han

començat les obres i encara és l'hora que hagin de donar una informació pública de tot el que han fet o fan comptes fer. És difícil trobar un altre cas amb més poca sensibilitat cap als veïnats. Fan pagar per adelantat sense explicar el què es paga i amb uns criteris totalment injusts, amenacen amb recàrrecs, no informen de quan es podrà emprar el servei, alcen els empedrats sense dir ase ni bèstia als afectats... i espera, que encara no sabem com cobraran les quotes del clavegueram! Realment, s'han passat.

"Amb els tema de les aigües és difícil trobar un altre cas de més poca sensibilitat de l'Ajuntament cap als veïnats"

-I ara els faran de rajoles?

-Els que eren de pedres *guapes* els referan tal com estaven, tant si es tracta de pedra picada com de macs grossos de torrent; els que no ho eren, si els veïnats volen pagar la diferència, també els empedraran; i la resta serà de rajola de pastilla.

-Hauran fet cas de la recollida de firmes, idè...

-Sf. Està ben vist que el qui no plora no mama.

L'altra moció feia referència a una queixa de n'Antoni Cuc contra la delegació de l'INEM a Manacor. Resulta que quan va anar a apuntar-se a l'atur, l'empleada que treballa a Ca Ses Monges li exigí que parlàs en castellà, que ella no l'entenia, i ell, tot empipat, se'n va anar a Manacor i va rebre el mateix tracte. A la moció sol.licitava que l'Ajuntament protestàs per la poca sensibilitat de l'INEM a una localitat on tenen aprovat un programa de normalització lingüística.

-Així mateix és collonut no poder xerrar en la teva llengua ni tan s'

dins cateval!

-Na Jerònia, volent llevar importància al tema, va trobar que la llengua només era un mitjà de comunicació i que mai no s'havia d'esgrimir com a arma. Considerà que el ple no havia de prendre partit i que s'ha de lluitar per lo nostro, però sempre amb tolerància.

-No hi estic gens d'acord.

-I jo tampoc. N'Antoni li respongué que els que no saben català també havien de ser tolerants amb els mallorquins, i que estaven obligats per l'Estatut almanco a entendre'l. Un espanyol pot utilitzar el castellà per tot el territori de l'estat, però un mallorquí també pot utilitzar el català a totes les Balears. Estam obligats a entendre el castellà, que per això respectam la Constitució, però mai no ens poden obligar a parlar-lo dins Mallorca, que per això tenim l'Estatut d'Autonomia.

-No podem consentir que ens mengin les sopes damunt el cap. La llengua no és només un mitjà de comunicació, sinó el principal senyal d'identitat de tot un poble. Si ens la deixam prendre haurem perdut la principal de les nostres arrels. I basta de parlar del tema, que ja ens hem posat seriosos i està més que prou debatut des de fa molts anys. Com va quedar l'assumpt?

-Deu vots a favor de la moció i l'abstenció del PSOE.

"La llengua només és un mitjà de comunicació" (PSOE)

-Va bé. Més mocions.

-El PP-UM en va presentar una per mentalitzar la gent de que consumeixi productes mallorquins. Demanava que s'enviàs un escrit a la conselleria pertinent i que l'Ajuntament iniciàs una campanya.

-Podria començar així: "*Consumiu Flor de Card, un producte típicament mallorquí*".

-Escolta, no estaria malament. N'Antoni Cuc, tot astorat, va dir que no ho entenia, no ser que fos un gol de la regidora d'UM als dos del PP per lo de la polèmica recent amb el Conseller d'Agricultura, que ha abandonat Unió Mallorquina i s'ha encoltat amb el Partit Popular. I la veritat és que, entre bromes i veres, sols no sé si l'aprovaren o no, però damunt la taula tenien una botella de *Font Vella* i bevien en tassons de *Coca Cola*. Supòs que el mes que ve tendran aigua de Binifaldó o una botella de pinya...

-M'he d'entretenir a comprovar si ells mateixos ho fan tenir de ver.

-I la darrera també era del PP-UM. Pareix esser -segons Guillem Lull- que els carrioners necessiten urgentment un local cobert per fer sopars als jubilats i cobrir el poliesportiu, i que aquesta seria la millor obra en tota la història del poble, per la qual cosa proposaven construir-ne un.

-Quaranta putes! Ara anam! Aquest homo no dóna gaire importància a l'església, a l'escola, a la unitat sanitària, al poliesportiu, a la biblioteca, al clavegueram... I d'on treuriem els doblers?

-Hi ha arqueòlegs que en troben davall les pedres...

-Si, i dins les nostres butxaques. I ho aprovaren?

-Digueren que prendrien mesures serioses per intentar fer el possible per estudiar la viabilitat d'elaborar un informe que desemboqui, en un futur no massa llunyà, en un inici de redacció d'un avantprojecte de bases per mirar de tractar el tema, sempre, això sí, que l'economia municipal ho permeti.

-Res, en dos dies estarà fet. I què més digueren?

-Quatre precís i preguntes amb els temes de sempre: la canalització de les aigües, les Normes Subsidiàries, el pressupost de festes de l'any passat, la manca de doblers, el malapler d'alguns policies, el Centenari...

-Tu ho has dit: lo de sempre.

I/ Frases curtes

No sé si és gaire comú. Però a mi em passa adesiara.

A vegades llegesc una frase aïllada, descontextualitzada, però tot i essent conscient de la problemàtica que implica tota descontextualització, resulta prou forta perquè m'impacti.

Un impacte que sovint apareix a la part conscient del pensament i em martelleja la consciència.

Tal és el cas de,

"Ningú no comet un error més gran que qui no fa res perquè solament pot fer poc".

A quin camp voleu que l'apliquem: al treball?, a l'ecologia?, a la llengua?, a la cultura?, a la política?...

II/ Amics

A mesura que passen anys, hom va canviant cèl·lules d'aquí i d'allà i, àdhuc allò que un temps consideràvem innegociable, com és ara el pensament, va evolucionant de mica en mica. De tal manera que si es poguessin fotografiar les idees i comparassin les que teníem als vint anys i les que tenim ara, difícilment podríem mantenir raonablement que som les mateixes persones.

De la mateixa manera, hi ha tota una sèrie de trets personals que permaneixen invariables. Les primeres empremtes que rep una persona -fonamentalment fins als set anys- són les més fortes, les que més temps permaneixen i que, d'alguna manera, configuren la manera d'ésser, "l'estructura" del pensament i la "personalitat".

D'això me'n vaig adonar l'altre divendres, en què ens reuníem una colla d'amics d'infància per fer un sopar després de, gairebé, quinze o vint anys de no haver estat plegats.

N'Antoni *D'es Taller*", en Rafel *Sabater*, n'Andreu *Sorrilla*, en Tomeu *Des Piset*, en Pep *Mosca* i en Guillem *De Sa Bagura*, parlaren de records d'infantesa, de situacions actuals, de corrupció política i d'altres herbes, però...

Qui més qui manco es va mostrar tal qual era quan tenia vint anys.

El vestit i la pell potser han canviat (més experiències, més lectures, més doblers, més...) però la carcassa (els objectius de vida, l'ésser...) era exactament la mateixa.

Una reunió ben agradable i alligadora.

III/ Més d'estepa joana

L'Hypericum balearicum és una de les plantes que més m'agraden. Pel fort aroma (que particularment em recorda un olor de betlem que tenc interioritzat de quan era nin), per la forma de les fulletes oposades o obtuses, pel groc de les flors, de cinc pètals i relativament grosses que es mostren de desembre a maig... i perquè solament es troba a les Balears.

Que ho té tot, vaja!

Temps enrera, em va alegrar descobrir-ne una colònia en el cim de la muntanya de Ses Voltes (sobre els penya-segats que blanquegen a la part de migjorn de *Es Telegrafo*) en una excursió del Club Card. Colònia que encara perviu, com vaig assenyalar el mes passat.

La insistència sobre el tema, no és solament una qüestió amorosa, sinó el fet de localitzar-ne, també, varis matolls a la part empinada de llebeig, i també entre roques com si cercassin el risc de la dificultat -que no és guapo això?-, de la muntanya de Calicant.

IV/ La línia

Dues idees:

Com podem definir exactament la separació entre el dia i la nit? ¿En quin moment precís del crepuscle vespertí podem assenyalar que ara és de nit i suara era de dia? ¿Quines diferències de matís humanament perceptible diferencien un moment de l'altre?

Com assenyalava el més passat, "aquest conglomerat de física i química que és el cervell humà, amb una perfecta retroalimentació, sempre se'n surt de manera impecable a l'hora de justificar els propis pensaments i les decisions i accions derivades d'aquets pensaments".

I una resultant:

On és la línia divisòria? ¿Quines subtileses, quines diferències de matís poden separar i definir una persona?

On se situa la diferència entre sà i malalt?

I entre ric i pobre?

I entre incult i cult?

I entre bo i dolent?

I entre curt i llest?

...

I entre normal i anormal, deficient o minusvàlid psíquic?

Guillem Pont

Un noticiari de finals del segle XV (I)

Antigament els notaris i escrivans aprofitaven qualsevol plana en blanc, un buit o racó per anotar alguna efemèride o un fet curiós que els cridava l'atenció. A l'Arxiu del Regne de Mallorca es conserva la sèrie de llibres anomenada Extraordinaris de la Cúria de la Governació on, sobretot a partir de l'any 1482 hi trobam anotats fets curiosos.

A partir d'aquestes anotacions marginals hem compost el present noticiari advertint que ho hem redactat seguint les normes ortogràfiques modernes perquè pugui ésser entès millor.

1482

Dissabte a XVI de febrer any present M CCCC LXXXII arribà en lo port de la present Ciutat amb la barxa de Pedro Pinyaró lo molt espectable e molt magnífic mossèn Blanes de Berenguer, donzell, conseller e lloctinent general de la Majestat de nostren Senyor lo Rei en lo Regne e illes de Mallorca, Menorca e Eviça e governador del dit Regne. Era estat absent del present Regne seguint la Cort del dit Senyor Rei dos anys e cinc mesos. E tan prest sabut, los magnífics jurats que sa magnificència era arribada, empraren tot los hòmens de condició que fossen a cavall en la casa de la Ciutat per ço que amb ells ensemps fossen a la recepció faedora del dit senyor lloctinent. E així, dites vespres, essent los dits magnífics jurats e los altres de nombre dels emprats en lo moll, lo dit senyor lloctinent isqué en terra, ço és, en lo dit moll

fonc rebut molt honradament, portaren-lo al Castell Reial tots anant a cavall e los dits magnífics jurats e los altres lleixant-lo aquí se'n tornaren. Fonc en dita recepció present lo Reverend senyor Bisbe e altres eclesiàstics. Deo gratias.

21 febrer.-Lo primer jorn de Coresme.

28 març.-Són alliberats alguns presoners a honor de les festes de Pasqua.

15 abril.-Lo dia de l'Àngel.

Dijous a XVI de maig, hora de vespres, que era lo dia de la festa de la gloriosa Ascensió del infinit Déu Jesucrist redemptor nostre del any M CCCC LXXXII arribà en lo port de la present Ciutat, venint de Barcelona, amb la caravera d'en Oliver, lo magnífic misser Joan Dussai, doctor en lleis, assessor del espectable i magnífic lloctinent general e governador del present Regne.

28 maig.-Visita a la presó.

8 juny.-Morí Joan Falcó notari i escrivà de la Cúria de la Governació. Anima eius requiescat in pace.

21 juny.-Visita a la presó.

20 desembre.-Són alliberats alguns presoners a honor de les festes de Nadal.

1483

7 maig.-Lo darrer dia de les lletanies.

14 maig.-Aquest dia lo senyor lloctinent e son assessor anaren a Rafalet per una qüestió de fites.

23 maig.-Fèries repentines per la presa del fill del Rei de Granada, lo qual ha pres amb molta altra gent lo senyor Rei nostre.

16 juny.-Aquest dia se seguí lo desastre de la nau del senyor lloctinent que donant-li brusca s'hi meté foc e fonc mester dar-hi pres raó àlias se fore tota cremada. Cremà's sol la proa fins a la cadena.

5 juliol.-Visita a la presó.

1 agost.-Dia feiat per ço com era la

Verge Maria dels Àngels. Aquest dia arribà lo senyor lloctinent mossèn Blanes de Berenguer de Menorca aon era anat a XXVII de maig prop passat. Fonc creat alutzir en dita illa en Jacme Sent Feliu.

14 novembre.-Processó general implorant la pluja.

19 desembre.-Són alliberats alguns presoners durant les festes de Nadal.

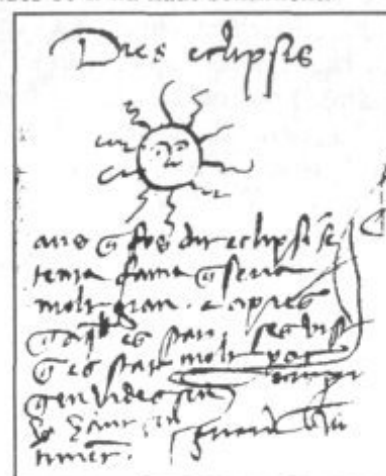
1484

3 novembre.-Aquest dia circa dues hores passat de matinada passà de aquesta vida la magnífica senyora Isabel de Vallterra, muller del espectable lloctinent general i governador. Ha feta sanctíssima fi com a persona que era cristianíssima e molt virtuosa. Anima eius requiescat in pace.

4 novembre.-Aquest dia foren fetes les exèquies de la senyora muller del dit senyor lloctinent en lo monestir de Sent Francesc. Anima eius requiescat.

1485

17 març.-Dia d'eclipsi. Ans que fos dit eclipsi se tenia fama que seria molt gran e après que aquell és estat, se's vist que és estat molt poc que envides se n'ha haüt sentiment.

1486

15 i 16 febrer.-A mitja nit entre aquests dies morí en el Castell Reial Blanes de Berenguer governador de Mallorca.

Ramon Rosselló

Jaume Galmés i Riera: premi Salvador Espriu-1992

Jaume Galmés i Riera va néixer a Sant Llorenç l'any 1967. Va cursar l'EGB a la nostra vila, i el batxillerat a l'IB Mossèn Alcover de Manacor. En Jaume acaba de guanyar, enguany, el premi de poesia *Salvador Espriu* per a poetes joves, màxim guardó que hom concedeix als Països Catalans per avalar la contribució i incorporació de literats novells a la nostra cultura. Jaume Galmés hi va presentar l'obra *Nàufrag en el temps*, la qual serà publicada dins l'any vinent per Edicions 62, dins sa col·lecció *Els llibres de l'Escorpí*.

Hem fet una vetlada junts i li hem plantejat una sèrie de qüestions que de tan repetides han esdevingut tòpiques. Però bé, tampoc no es tracta ací d'analitzar amb puntualitat l'obra d'en Jaume, sinó d'apropar-lo més a nosaltres i de conèixer la trajectòria que ha seguit fins avui. Anirem escorcollant el seu passat, el camí que ha corregut. Tot, com un mosaic, arriba a unir-se: refer peça per peça la seva història recent ens permetrà d'entendre perfectament per què en Jaume Galmés ha rebut el *Salvador Espriu*.

Pregunta: Jaume, quan començares a interessar-te per la poesia? com a lector, primer; o, ja aventurant-hi, tot escrivint-ne?

Resposta: com a escriptor, primer...

P: Quan va ser que publicares per primer cop qualche poema? I, on?

R: Va ser devers l'any 85, amb el poema *vine, vine, gavina...*, a la

revista "Flor de card". Vaig estar molt content de veure'l publicat.

P: Resulta gratificant, per al poeta, veure la seva obra publicada?

R: Sempre constitueix motiu d'alegria, perquè mai no m'ho treuen així com jo pens, sempre és una sorpresa.

P: Com veus, ara, els teus primers versos?

R: Amb una certa distància,... En aquells temps, em pareixien vàlids.

P: Parla'ns una mica del temps com a coordinador del suplement literari del 7Setmanari de llevant... (Quants de suplementes sortiren?, no s'ha pensat de reprendre'n la publicació?)

R: No vaig tenir gaire suport quan el feia. En varen sortir onze números. Era, simplement, un full de quatre pàgines, que sortia al mig de la revista, amb periodicitat mensual, sempre amb un color de paper diferent. Se'n feren dos números extres (de doble llargada)... Record el pas pel 7Setmanari com a molt agradable; hi havia molt bon ambient.

M'agradaria i no m'agradaria reprendre'l. Ho veig com una etapa de la meua vida... M'agradaria fer una revista trilingüe de poesia (en català, castellà i francès). Duria el títol d'una revista que sortia devers els anys vint, "Els amics de la poesia"...

P: Ara et formularé la pregunta que més se sol repetir..., quin ha de ser el paper del poeta dins la seva societat? I en quina mesura la societat marca el poeta?

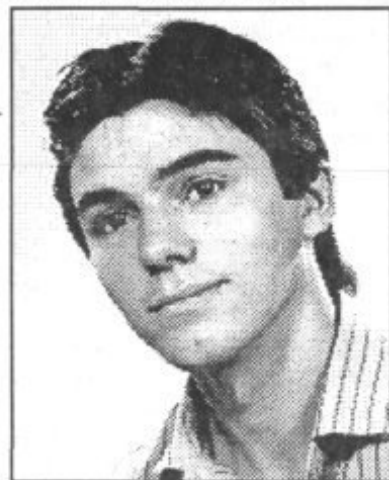
R: Cap. El paper és per als polítics; ells sí que poden influir sobre la societat. Que la poesia influeixi sobre la societat ho veig com una utopia... La missió dels poetes és escriure poesia.

P: Hem vist la teua col·laboració a diverses revistes, "Escalbruix", "El Mirall", "Flor de card"... Què et reporten aquestes publicacions periòdiques? ...mantenir, per ventura, el

desig de seguir treballant?

R: Sempre és satisfactori veure la teua obra publicada, sigui a Sant Llorenç, a Manacor, o a Catalunya...

P: Que va suposar la teua participació al llibre *Onze poetes inèdits*, coordinat per en Miquel Àngel Riera? Creus que es pot parlar, ara, d'una "Escola de Manacor", tal com va apuntar Jaume Santandreu?

R: Va ser un mitjà per donar-se a conèixer. Quant a "L'Escola de Manacor", podem parlar d'una fornada d'escriptors de Manacor (començant ja pel remot Tià de Sa Real, o pel mateix mossèn Alcover), Miquel A. Riera, Bernat Nadal, Guillem d'Efak, el desaparegut Jaume Vidal Alcover..., i així arribant fins als poetes més joves, com són, per exemple, Francesc Cubells, i en Josep Lluís Aguiló. Es pot dir que amb aquests darrers he tingut un contacte a partir de la segona meitat dels vuitanta.

P: Tu has conegut diversos poetes i escriptors, amb els quals t'has relacionat. Qui, d'entre tots, creus que t'ha influït més?

R: Els dos Mariàs del segle XX (Marià Manent i Marià Villangómez). Vaig conèixer primer en Manent (abril, 1988, en un viatge a Barcelona). Hi vaig anar perquè em parlàs d'en Salvat-Papasseit, que eren "col·legues" (en paraules de Manent). El

primer poeta català que vaig llegir va ser en Salvat, quan tenia disset anys.

P: (Un altre tòpic) Com a curiosos que som, voldríem que ens fessis saber quins són els tres escriptors catalans que més t'agraden? I els tres estrangers?

R: El ja esmentat Salvat-Papasseit, en Marià Manent i en Miquel Martí i Pol (Núria, aquest cop sí...) Dels estrangers, Hölderlin, un poeta que va rebre massa dels déus, i per això diuen que enfollí; Gérard de Nerval; Rilke, de qui m'interessen, a més dels seus poemes, les seves cartes; també admir la seva capacitat de treball i el seu cultiu de la soledat.

P: T'has aventurat, sovint, en el terreny de la traducció. S'ha dit que la traducció permet l'escriptor de conèixer autors estrangers i de refermar el seu domini de la llengua, alhora que la descobreix. En el teu cas, és així?

R: Sí, totalment cert. Traduir un poema és endinsar-se dins un món novell, un altre país, una altra sensibilitat, una altra concepció del temps, paisatges, persones, etc... Consider que la traducció és una bona manera per treballar el llenguatge.

P: Per què t'ha interessat més la poesia francesa? Per facilitat amb la llengua, per proximitat cultural, pel pes de la poesia francesa...?

R: El fet de conèixer la llengua francesa em permeté, ara fa cinc anys, de desplaçar-me a París, on, entre altres coses, vaig descobrir la música clàssica, la pintura impressionista, i, en una llibreria, em vaig comprar una antologia de la poesia francesa del segle XIX, en la qual també vaig descobrir uns quants poetes, amb els quals compartia unes afinitats. En aquest sentit, els que més m'agradaven varen ésser Musset, el ja esmentat Nerval, i ja, dins el simbolisme, el gran Charles Baudelaire.

P: Aviat sortirà un llibre teu de traduccions de poetes francesos. Parla'ns-en una mica!

R: Sortirà més tard que *Nàufraq en*

el temps, per una raó de tipus editorial. Es diu *Versions del francès*, que aplega poetes des de l'Edat Mitjana fins als nostres dies. Estarà prologat per Marià Villangómez. Val a dir que algunes d'aquestes traduccions ja han estat publicades a "Flor de card". Però, malgrat això, les he anades corregint. Una traducció, com un poema propi, no s'acaba mai. Valéry deia "un poema no s'acaba mai, s'abandona"; o es publica quan l'autor està cansat de revisar-lo.

I així vàrem finalitzar la nostra conversa. En Jaume vol agrair les nombroses felicitacions que ha rebut de tots els llorencins. De part meua, donar-li, altre cop, l'enhorabona, tot esperant que els projectes que avui té desats dins el cervell puguin esdevenir, ben aviat, tan sòlids i consistents com el guardó que ara l'acompanya.

Pere J. Santandreu Brunet
novembre 1992

El premi "Salvador Espriu"

Per informar els lectors de "Flor de card", voldríem parlar una mica del Premi "Salvador Espriu", que acaba de guanyar el llorenç Jaume Galmés.

Enguany és la setena vegada que la Fundació Pere Vergés el convoca. Els autors que s'hi presentin han de tenir una edat situada entre els disset i vint-i-cinc anys. És un guardó que premia poesia jove en la nostra llengua. Amb en Jaume ja són tres els poetes mallorquins que el guanyen. La primera va ser na Margalida Pons amb el seu llibre *Sis bronzes grisos d'alba*; més endavant Joan Anselm Ginard, amb *Paraules, coses*, aconseguí el reconeixement. Aquest cop, en Jaume, amb el seu *Nàufraq en*

temps, arriba a ésser el setè premiat.

El premi consisteix en una quantitat de diners, una escultura original, i la publicació de l'obra.

El lliurament del premi va tenir lloc al centre d'art Santa Mònica, a Barcelona, dijous, dia dotze, a les 20,00 h. Altres anys, emperò, es lliurava en el transcurs de la festa de la nit de Santa Llúcia.

P.J.S.B.

Llibres

L'Editorial Moll acaba de publicar el darrer llibre de poemes de l'autor pobler Miquel López Crespí. *El cicle dels insectes* (Ed. Moll, 1992) és un recull de més de trenta poesies, on el conegut escriptor mallorquí mostra novament la capacitat expressiva del vers lliure en totes les seves possibilitats. Una netedat diamantina indica la fonda capacitat poètica de l'autor de Sa Pobla. La bellesa, la mort, la lluita col·lectiva, el desencís, acaben construint una obra indestriable i bàsica per endinsar-se enmig dels dubtes, les reflexions, l'experiència d'un home que ha viscut -i viu- intensament una tradició heretada de Rosselló-Pòrcel.

Miquel López Crespí, traduït fa uns mesos al romanès, ha estat guardonat amb nombrosos premis de poesia aquests darrers deu anys. Entre d'altres, podem destacar: el premi "Marià Manent" (Barcelona, 1984); "Ramon Muntanyola" (Tarragona, 1987); premi estatal de poesia "Miguel Hernández" (1987); "Grandalla" (Principat d'Andorra, els anys 1983 i 1990); "Miquel Martí i Pol" (Barcelona, 1988), i un llarg etcètera que seria tasca quasi impossible resumir en aquesta ressenya.

M. López Crespí, editat des de fa molts d'anys a Barcelona, Andorra i a molts d'altres indrets de l'Estat Espanyol i l'estranger, ens sorprèn novament amb aquesta nova aportació a la moderna poesia mallorquina.

Fems

El tema dels fems cada cop és més preocupant i un dels problemes més greus que té plantejats la nostra societat.

A Mallorca hi ha molt poca difusió de tota la problemàtica dels fems. Els ajuntaments poden jugar un paper de generador d'iniciatives, ja que la recollida és una competència estrictament municipal.

Conscients d'això, el ple ordinari de novembre va aprovar per unanimitat una proposta nostra, per iniciar una campanya informativa a favor del reciclatge i per prendre mesures més ecològiques per la recollida dels fems.

Des del PSM-Nacionalistes de Mallorca som conscients que es va aprovar només la teoria, i encara que això ens satisfia per esser un primer pas, ens temem que no hi haurà la voluntat suficient, com sol passar amb aquestes propostes, perquè aquest equip de govern ho dugui a la pràctica.

Així i tot, i aprofitant la revista Flor de Card, el PSM-Nacionalistes de Mallorca, a partir d'aquest mes i fins el mes d'abril (en què l'Ajuntament haurà de donar la recollida dels fems) intentarà impulsar unes propostes que ens duguin cap a la recuperació i reciclatge de tots els fems que ho permetin, contribuint així a reduir-ne la quantitat que ara produïm i estalviar recursos naturals que ara destruïm.

Alguns estudis recents demostren que el reciclatge seria molt més barat que la incineració, i a més tendria uns efectes socials més positius.

Per parlar d'aquest problema cal tenir clar, en primer lloc, que ens jugam una Mallorca-femer enfront d'una Mallorca neta.

Sols per fer-nos-ne una idea cal sebre que a Mallorca produïm cada dia més de 500 tones de fems, dels quals la majoria es depositen a nombrosos abocadors, incontrolats i il·legals. D'aquests fems s'ha de dir que les matèries orgàniques sols representen un 40%.

Ens queda un 60% on el paper representa un 20%, el vidre un 11%, el tèxtil un 8%, els metalls un 6%, les gomes i cautxu un 2%, etc.

En aquest sentit, cal imitar la naturalesa i intentar reciclar, tant com podem, els materials que ara tiram.

Tot el que vagi en aquesta línia serveix per a la millora de la qualitat de vida de l'espècie humana i del planeta.

Els problemes vénen en part per la poca informació, la manca d'ajudes a les empreses que es dediquen al reciclatge i els alts costos derivats de la insularitat.

Des del PSM-Nacionalistes de Mallorca tenim clar que si no estimulam i sensibilitzam tota la societat a fer entendre la importància que té pel nostre futur el reciclatge, haurem fracassat.

Per això, dins les nostres possibilitats serà uns dels nostres punts més importants.

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Enhorabona

El grup PSM-Nacionalistes de Mallorca vol felicitar en Jaume Galmés i Riera, amb motiu d'haver rebut el premi *Salvador Espriu* de poesia. Aquest guardó fa un just reconeixement a en Jaume, i li valora la seva tasca com a creador, alhora que li gratifica l'esforç i dedicació a les lletres.

Seguint amb la més noble i notable tradició mallorquina de poesia, Jaume Galmés i Riera participa activament en la renovació generacional de la nostra cultura, i amb la seva feina contribueix a enfortir els lligams de Mallorca amb la resta de Països Catalans.

Que aquest premi sigui el començament de la llarga llista que li seguiran, perquè esperam que en Jaume Galmés continuï, decidit, generant expressió i bellesa poètica.

Sant Llorenç, novembre de 1992

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Esports

El passat diumenge dia 8, en Biel Servera Parreta debutava a Sant Llorenç amb la camiseta de l'equip local, després d'haver donat per conclosa la seva aventura esportiva per terres britàniques, on defensava els colors del Nottingham Forest.

No fou, tal vegada, el dia més convenient per a debutar, degut al potencial de l'equip rival i la poca penetració que devia tenir amb els altres companys de l'equip. Però serà segurament un bon reforç per a l'equip que dirigeix en González, i que sense cap dubte ajudarà a sortir de la crisi que pateix l'equip granoter, ja que es troba més aviat a les parts baixes de la taula classificatoria.

Sort i gols...!

Incendis

Dissabte dia 31 es va calar foc la discoteca *Estrúmbols* de S'Illot. El foc només va afectar el magatzem del local i el sistema d'aire acondicionat, per la qual cosa no s'hagueren de lamentar mals personals.

A L'extinció del foc hi participaren els bombers de Manacor del Serpreysal. No tenim coneixement que la policia local hagués d'emprar els seus

equips contra-incendis, però segurament col.laboraren en tot el necessari.

Bars/show

És la nova sensació del poble. És el disfruit de tota la joventut granoter. És el que ha fet augmentar les caixes.

És el que ha atret més clients de fora poble. Es... el *kareoque* de *Sa Verga*.

Banda de música

Amb motiu de la festa de santa Cecília, el Centre Musical de Sant Llo

renç va oferir dues actuacions al cinema *Rigal*, els propassats dies 21 i 22 de novembre, dissabte i diumenge. La banda ha aconseguit, de cada cop més, molta de participació juvenil, renovació i molt d'entusiasme per part de tots els membres.

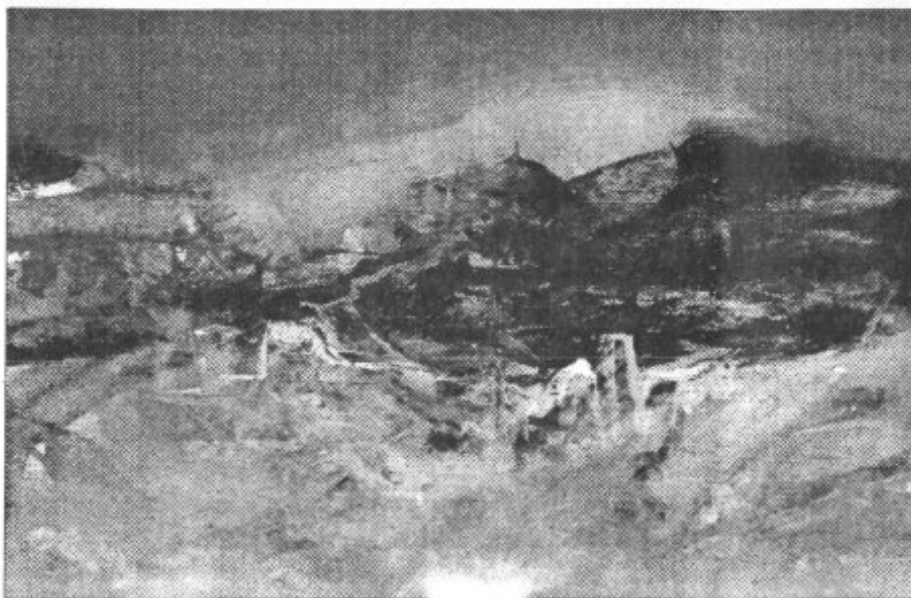
El concert va arrebregar molt de públic, que ja és incondicional d'aquests actes. El cap de setmana musical el grup degué anar ben ocupat perquè entre preparatius, assajos i nervis per al concert, devien ja dur un bon feix dins el cap. Però tot va sortir d'allò més bé, i els concerts varen agradar molt als assistents.

Grup Llorenç de Comèdies

El Grup Llorenç de Comèdies, dirigit per Miquel Rosselló, va acudir el passat diumenge, dia 15, a Muro, on presentà la seva comedia *El tio Pep se'n va a Muro*. Es varen programar dues sessions: una a mitjan capvespre, i l'altra a la nit.

Tot el grup -ben nombrós, per cert-, amb els seus propis vehicles i carregats amb la indumentària necessària, va partir cap a Muro devers les quatre. Tot el capvespre, i vespre varen ésser en aquell poble, que els va acollir molt bé.

Enhorabona al grup, i que segueixi

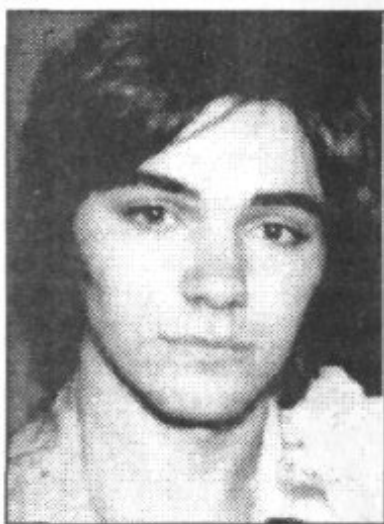
fent feina i representant part del repertori teatral mallorquí, que, per l'assistència de públic a les representacions que es fan a Sant Llorenç, gaudeixen de molt d'èxit. Endavant!

Premi Salvador Espriu-1992

En Jaume Galmés i Riera, llorençí, va rebre el premi *Salvador Espriu* per a poetes joves, dia dotze de novembre, a les 20'00 hores, a Barcelona.

El centre d'art *Santa Mònica* va ésser l'escenari de l'esdeveniment. Hi assistí molt gent, des dels membres del jurat, fins a diverses personalitats del nostre món cultural.

Enhorabona a aquest llorençí premiat.

Exposició

Del 13 de novembre al 13 de desembre al Molí d'en Bou es pot contemplar una exposició d'en Carlos Puente titulada *Paisajes y Marinas*.

Aquest pintor es va formar a l'Escola d'Arts i Oficis Artístics de Madrid i fou membre del *Grupo 13* el 1960, prestigiosa agrupació d'Artistes gràfics.

Les seves exposicions comencen l'any 1975 i fa un recorregut per quasi tota la geografia espanyola, essent aquesta la primera vegada que visita Mallorca.

També té obres a galeries estrangeres com pot ésser EE.UU., Mèxic, França, Japó, etc.

Tot desitjant a aquest pintor un èxit amb les vendes i que no sigui la darrera vegada que ve a Mallorca a presentar-nos les seves obres.

Tots Sants

El mes de novembre comença amb la festa de Tots Sants. Moltes famílies aquest dia visitaren el cementiri del poble seguint la tradició popular de portar flors als difunts. Com cada any, el capvespre se celebrà una missa per tots els difunts del poble. Els més petits de les famílies celebraren la festa de Tots Sants amb el regal del Rosari de panetets, xocolatines i fruites ensucrades.

Reforma de l'església de Son Carrió

Ens han informat que l'església de Son Carrió, està duent a terme unes reformes de millorament interior d'unes capelles i també de l'altar major. De ben segur que prest es podrà contemplar aquesta bellesa arquitectònica prou reformada. Ja us informarem més amplament una vegada

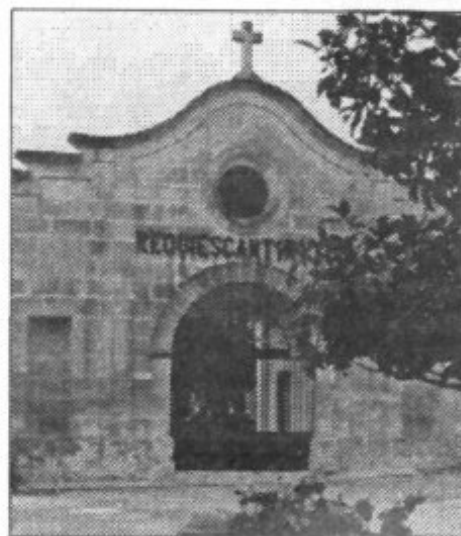
haver visitat les obres de reforma.

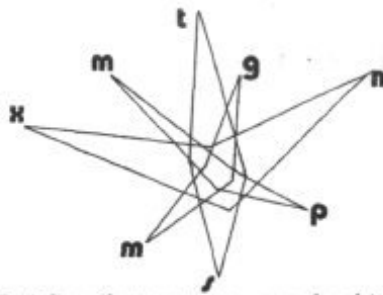
Paret seca

El dissabte dia 14 de novembre va començar el curset de paret seca que es duu a terme a l'Escola d'Adults. Bé, en realitat on practiquen els alumnes és per foravila, on ja han començat a adobar marges caiguts d'alguns camins del poble.

Es comenta que quan en sàpiguen més arreglaran el jardinet dels morers, cosa que ens sembla molt positiva i que s'hauria d'ampliar a altres indrets del casc urbà que també estan necessitats d'una bona mà de mestre.

Grup Sol, i de dol

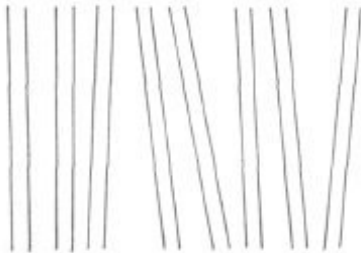

Si heu anat per sa cantonada d'es carrers Tramuntana i Nord haureu reparat que un d'es dos noms forçosament ha d'estar mal triat: si signifiquen lo mateix, per què han de seguir distintes direccions? I si a partir d'es camí d'es cementiri es carrer des Nord canvia de nom per dir-se Ponent, no és també una incongruència? O hauria de ser Llevant/Ponent o Nord/Sud, si mos regfem per sa lògica. Per això proposaria que se suprims es nom d'es Nord i que tot es carrer s'anomenàs Ponent, i, creis-me, no ho faig per empenyar.

Està ben demostrat que es de s'Ajuntament només entenen es llenguatge de sa força (per ventura, si m'apurau, també hi podríem incloure un altre llenguatge que se sol dur a terme baix taula, però feis comptes que no he dit res).

Prova d'això és que quan sa gent s'ha posat a recollir firmes per lo d'ets empedrats de sa carretera d'Artà tot d'una han trobat una solució que, encara que no sigui perfecta, és molt millor que sa que hi havia en es projecte.

Quina llàstima que sempre hàgim de mostrar ses dents per conseguir que facin ses coses més o manco així com Déu mana, no ho trobau?

* Tenc un bocí de terra a Sa Blanquera i ara el barataria per un altre a Cala Millor. P'entura hi faria quebres, perquè ja hi ha tarongers, pereres i llimoneres que han aferrat, però un homo no sempre s'ha de mirar es duros quan se tracta de fer un bé an es poble.

* Si no hi ha ningú que la vulgui, per què no proposam que facin sa presó a Sant Llorenç, i així si hi tancaven qualche personatge de per aquí li podríem dur un present en temps de matances?

XII Festival Internacional de Teatre

Dia 13 de novembre, al Teatre Principal de Palma, es va representar l'obra *Historia del soldat* per la companyia *Teatre Lliure* i l'orquestra de cambra del teatre lliure de Barcelona, amb música d'Igor Stravinsky, text de Charles Ferdinand Ramuz i la traducció de Miquel Desclot.

Historia d'un soldat és una obra peculiar dins el que es pot anomenar teatre musical. La música era present a cada moment de l'escena, els músics reproduïen els renous més peculiars amb els seus intruments i a més a més formaven part activa de l'obra.

Cal destacar la gran interpretació dels actors, fou magistral el narrador i també els altres personatges. L'escenari del principal es va transformar en un espai de joc i molts de quilos de confetti.

L'obra parla d'un tema prou conegut, el de la persona que ven la seva ànima al dimoni, però la diferència, aquest cop, és que el nostre prota,

nista podria ser qualsevol de nosaltres. El seu no és un acte conscient, no parteix d'una decisió premeditada, sinó que és el resultat de l'engany o, més exactament, de la necessitat.

Qui rebutjaria un got d'aigua quan es mor de set?

Des d'aquí recolzam aquestes iniciatives del Consell Insular de Mallorca, l'àrea de cultura -negociat de música i arts escèniques de l'Ajuntament de Palma- a seguir amb aquests festivals de Teatre Internacional, ja que és l'única oportunitat en què podem veure un teatre obert, nou i diferent del teatre costumista que es pot contemplar a Mallorca, tret d'algunes excepcions.

L'Any de gràcia

El dia 30 d'Octubre al Teatre Principal es va representar l'òpera *L'any de Gràcia*, d'Albert Sardà, basada en la novel·la de Cristina Fernández Cubas.

L'any de Gràcia és una història que transcorre a una illa perduda de

l'Atlàntic. Només hi viu un home d'una edat indefinida, una guarda d'ovelles i un naufrag que el seu vaixell va deixar en aquesta illa.

Després d'una sèrie d'aventures, al final el naufrag se'n tem que l'illa està contaminada i que havia estat utilitzada com a camp eventual d'una experimentació d'una guerra biològica.

Com podeu veure no és la temàtica habitual de les òperes que nosaltres coneixem. És de les que en diuen contemporànies amb uns sons estranys i diferents als que estam acostumats a sentir.

Per altra banda, just entrar ja t'adonares que estaves a un país contaminat, tot el teatre es trobava ple de fum i a més a més et donaven una màscara per cobrir-te la boca i el nas.

El que sí volem ressenyar és que fou una òpera totalment nova per a nosaltres però el que creim és que tots tenen dret a tenir un espai per poder representar i que el Consell Insular de Mallorca és el responsable d'apropar-nos aquests tipus d'esdeveniments.

Grup Sol, i de dol

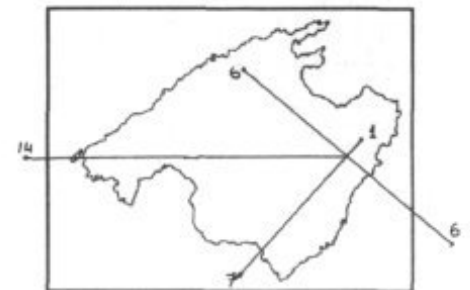
Resum comparatiu del mes d'octubre

Pluja en el terme

	1991	1992
Temperatura màxima	28	29
Temperatura mínima	6	9
Temperatura mitja	16'9	17'4
Temp. màx. mitja	21'5	22'1
Temp. mín. mitja	12'4	12'7
Boires	-	1
Tempestes	3	6
Calamarsa	1	1
Pluja (l/m2)	73'6	107'8
Dies de cel serè	5	8
Dies de cel nuvolat	19	14
Dies de cel cobert	7	9
Gelades	-	-
Pols d'Àfrica	-	-
Velocitat del vent	43'2 NE	4W

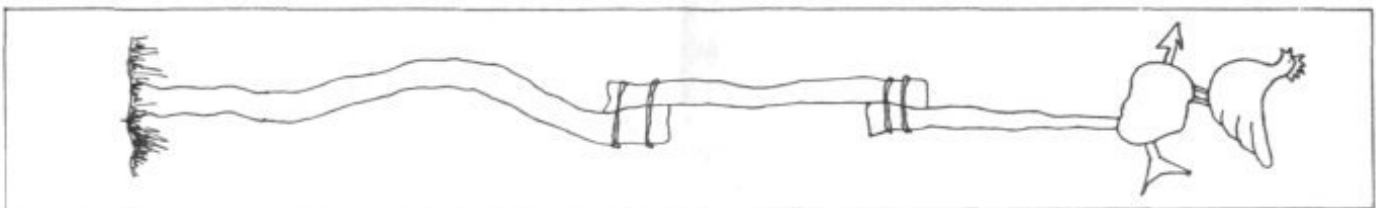
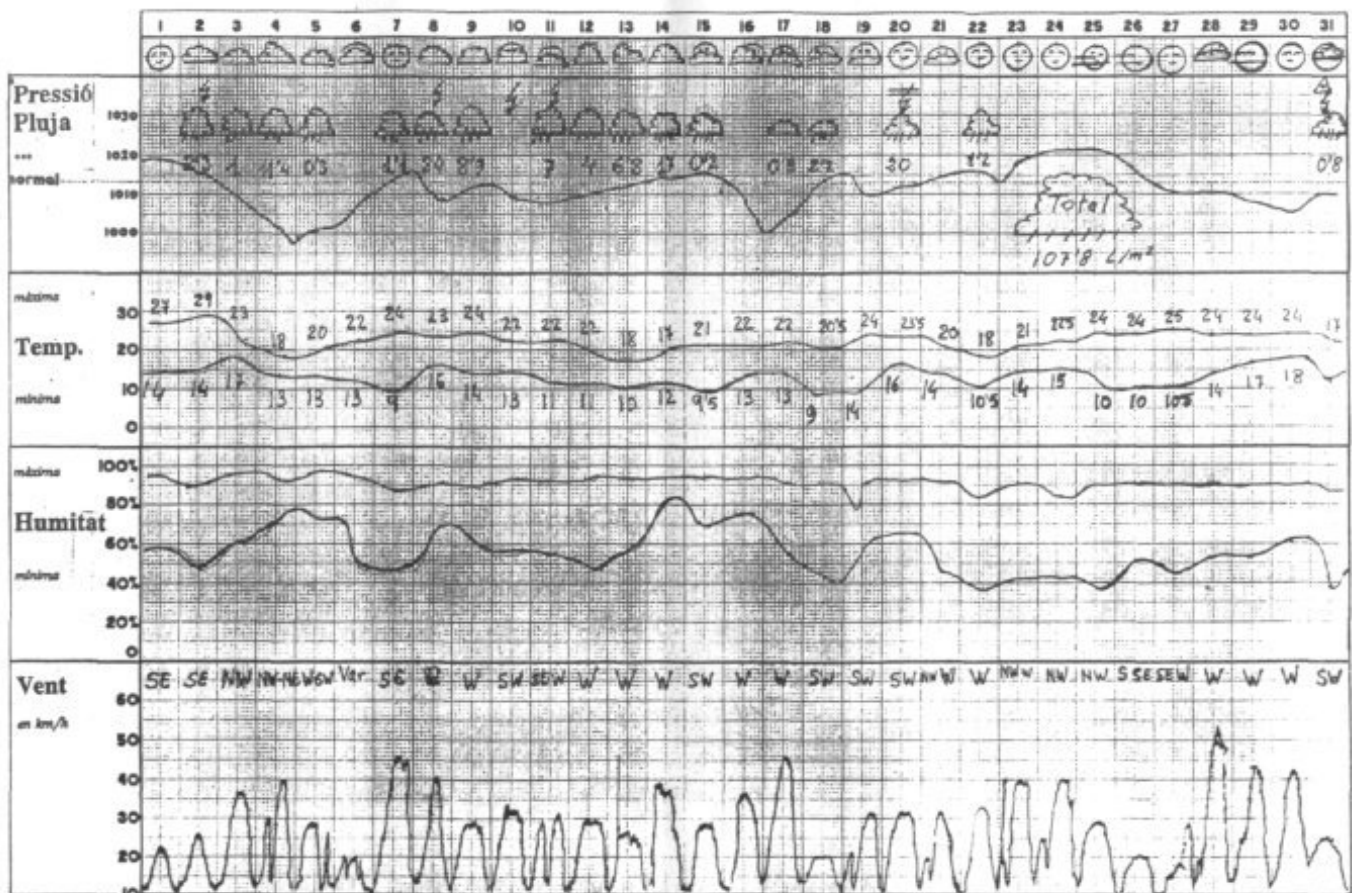
Ses Planes (Ca'n Toni)	121'6
Son Vives (Ca'n Pedro)	104
Son Roca	94
Sa Fontpella	115'5
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	107'8

Des d'on ha bufat el vent

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Filesa i altres herbes

Quan va començar l'*affair* Guerra, ningú que no fos una mica iniciat en aquest tipus de coses podia pensar que en aquell moment havia començat l'acossament i caiguda del govern del Partit Socialista Obrer Espanyol; de llavors ençà la premsa no s'ha aturat de donar contínuament una notícia darrera l'altra sobre la corrupció, a vegades directa, d'altres indirecta, del Partit Socialista: contraatacs, insinuacions, filtracions, etc., etc.

Tot això ha convertit el tema en un serial interminable, com si d'un *culebrón* es tractàs. Els rivals polítics, han fet declaracions demagògiques quan el sarau no els esquitxava a ells, com en el cas Naseiro, Prenafeta, Barreiros o, darrerament, el sorgit al País Basc amb el tema de les influències. Però la premsa, bàsicament controlada pels sectors capitalistes d'aquest país, no ha tingut cap interès en fer-se massa ressò dels *affairs* de tots aquets grups, i tan sols ha mantingut aquesta actitud d'acossament amb el PSOE, malgrat els esforços que han fet els dirigents socialistes, no tan sols per llevar-se la merda de damunt, sinó també per fer-ne menjar als altres convidats.

El PSOE més malament no ho podia fer: apart de la incapacitat per netejar ràpidament la seva imatge i tallar caps, caigués qui caigués -si és que havia de caure qualcú- ha preferit rebolcar-se dins la merda amb declaracions, amb travetes, amb pronunciaments d'innocència, etc., fent així

el joc a uns poders que fins ara només s'havien superenriquit amb la política econòmica de dretes duita pel PSOE, que ni l'escola de Chicago del Sr. Friedman hagués millorat. No havien obert boca a no ser per alabar la política del Govern Socialista, però ara que la taronja ja no té més suc a xupar, fan tot lo que està de la seva mà, perquè el PSOE no guanyi les properes eleccions per majoria i sien necessaris uns pactes amb altres grups polítics que lògicament tindran un preu molt elevat.

Ni l'escola de Chicago hagués millorat la política de dretes del PSOE

Però dins tots aquests *affairs* hi ha que veure com es comporten alguns personatges, sien jutges o fiscals, que no han pogut resistir la temptació de convertir-se en personatges d'aquest *culebrón*, i que s'han deixat dur per la seva pròpia ideologia, personatges que fins ara havien passat desapercebuts, que no havien tingut mai uns cassos com aquests i volen demostrar lo que no havien tingut ocasió mai de fer: *que para cojones los suyos*, demostrant al mateix temps unes ganes..., que si tot els jutges, fiscals i tots els que intervenen tinguessin les mateixes, de segur que avui no es parlaria d'inseguretat ciutadana.

Això ha convertit el cas Filesa, Naseiro o qualsevol altre, en una novel·la per entregues i a cada entrega sempre hi ha hagut d'haver els corresponents fotògrafs i periodistes per donar la notícia o fer la corresponent fotografia, lo que em fa pensar que qualcú interessat els passa els avisos quan el jutge ha d'anar a revisar els comptes del PSOE o quan l'ex-conseller de la Generalitat ha d'ingressar a la presó, etc., etc. Jo sempre havia pensat que les investigacions es feien amb el màxim secret per evitar que els possibles

delinqüents poguessin fugir, però per lo vist no és així. En aquest país nostre, primer es denuncia, llavors es condemna i al final s'investiga, i si després de la investigació resulta que el condemnat era innocent, idè mala sort, però l'objectiu polític de tota aquesta trama s'ha aconseguit, ja tenim el rival polític debilitat o anul·lat per la sombra del dubte. I aquest és el joc, que tant val per un com per l'altre, perquè, com diu Crist, qui està lliure de pecat que llanci la primera pedra (Sant Joan, c8, v7) de segur que ningú voldria ésser el primer.

Ignasi Umbert i Roig

Joieria Femenias

**l·listes de noccs
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

MOTS CREUATS

Horizontals: 1.-Vorera de carrer més alta que la part d'enmig d'aquest, destinada a passar-hi persones a peu. Ondulació. 2.-Inflamació de l'orella. Al rev. el principi de xarop. 3.-Pedra. Format d'aire. Símbol del sofre. 4.-Pronom, al rev. Formació d'una falsa articulació com a resultat d'una fractura. 5.-Al rev. rei de Mallorca. Bastó prim i curt. 6.-Els ocelllets d'un niu tots plegats. La primera. Nota musical. 7.-Metxeta de cotó envoltada d'una capa de cera o sèu que fa una flama lluminosa quan s'encén. Cinquanta. 8.-Vocal. La qui fabrica o ven xocolata. 9.-Símbol del nitrogen. Boig. Que no cedeix fàcilment a la pressió. Mil. 10.-Engany, frau. El qui dóna, esp. el qui lliura una lletra de canvi. Símbol del bari. 11.-Terminació verbal. De preu molt elevat. Déu egipci. Metall groc. 12.-Branca tallada de l'arbre. La segona. Símbol del radi. Nota musical.

Verticals: 1.-Que menja com un afamat. Adobar amb sucre o almívar. 2.-Seient d'origen turc. Ventet suau. 3.-Que posseeix alguna cosa en abundància. Cavitat. Mil romans més. 4.-Lloc disposat per a atansar-hi les naus. Gos. 5.-Suc de raïms fermentat. Vocal. Sèrie de deu, esp. de deu dies o anys. 6.-Al rev., afirmació. Armar-la. 7.-Nom de lletra. Altar. Article. Cinc-cents. Vocal. 8.-Dit del qui retrata. 9.-Al rev., nom de lletra. Detenir-se en un indret. óxieT. Ter-

minació verbal. 11.-Consonant. Clorur de sodi. Una altra consonant. Acció de tirar el filat per a pescar. 12.-Nom de lletra. La setena nota de l'escala musical. Entorxat.

Solucions

Horizontals: 1.-Voravia. Ona. 2.-Otittis. Rax. 3.-Roca. Aeri. S. 4.-Am. Neartrosi. 5.-çanS. Vareta. 6.-Niada. A. La. 7.-Candeleta. L. 8.-A. Xocolatera. 9.-N. Orat. Dur. M. 10.-Dol. Dador. Ba. 11.-Ir. Car. Ra. Or. 12.-Rama. R. R. La.

Verticals: 1.-Voraç. Candir. 2.-Otomana. Ora. 3.-Ric. Nínxol. M. 4.-Atansador. Ca. 5.-Vi. E. Decada. 6.-Is. Avalotar. 7.-A. Ara. El. D. E. 8.-Retratador. 9.-Arre. Aturar. 10.-óxieT. Er. 11.-N. Sal. R. Bol. 12.-A. Si. Alamara.

BROU DE LLETRES

C D E F P Q R S T A B C
 B A C Ç A C I F E E D A
 J M N M O G H E I L E L
 M A R L S K J F C B R A
 M T S A T O I G I A A M
 A E A P P V I H M G T A
 R N I E T I R S A I O N
 E T S D U U D S N T T D
 T U Q A C I P E I A S R
 L T E I U Q N I D F A S
 A S O D C I G R E N E A
 R T I V U R L A C I L D
 A E M P R E N E D O R I
 B C D T O S I C R B D E

Au, mirau si dins aquest embull de lletres hi trobau deu sinònims de la paraula actiu.

Solució

Ràpid, viu, dinàmic, eficaç, amant, inquiet, enèrgic, infatigable, emprendor, ansiós.

Demografia

NAIXAMENTS

Na Pilar Cervera Mantas, filla d'en Carlos i na Maria del Pilar, neix a Cala Millor dia 1 de novembre. Enhorabona!

En Joan Albert Cabrer Bauzà, fill d'en Pedro i Na Maria, neix a Sant Llorenç dia 12. Salut!

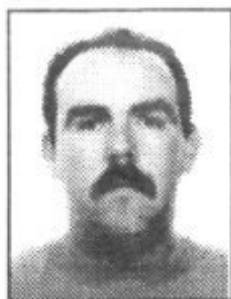
Filla d'en Jeroni i na Catalina, neix a Son Carrió dia 14, na Francisca Capó Galmés. Enhorabona!

DEFUNCIONS

N'Aina Maria Ordinas Juan, viuda, mor a Sant Llorenç dia 2 a l'edat de 89 anys. Descansi en pau.

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
Funerària	52 60 53
GESA	55 41 11
Grua	55 03 44

Una vegada més, en arribar el mes d'octubre, han començat a Son Carrió les competicions de bàsquet; i enguany ho han fet amb més força que mai, ja que s'han format tres equips federats d'aquest esport.

Al ja conegut equip *senior* s'hi han afegit dos equips més: un *senior* femení i un *cadet* masculí. Aquesta iniciativa ens permet pensar que l'esport de la cistella es mantindrà viu i ens augura una temporada plena d'èxits en el terreny esportiu i, sobretot, en el que fa referència a les relacions humanes entre un grup de gent jove i no tan jove que s'han proposat molt seriosament dur a terme un projecte comú: practicar i donar a conèixer un dels esports amb més projecció i actualment amb més popularitat que existeixen.

Tornant al terreny purament esportiu, cal destacar les ganes i la il·lusió amb què han començat tots els jugadors i jugadores, que encara que els primers resultats no han sigut del tot favorables, segueixen treballant amb els únics objectius de millorar tècnica, tàctica i físicament i a la vegada passar-s'ho bé.

Quant a l'equip *senior* masculí,

s'ha de destacar que es mantenen pràcticament els mateixos homes que l'any passat lograren l'ascens al grup "A" de la mà del conegut entrenador Pere Nebot Massanet, un gabellí que ja fa un parell d'anys que treballa amb els jugadors *seniors* i que enguany, a més, assumeix el càrrec de coordinador del club. A més, cal recalcar la juvenut dels integrants de la *plantilla*, essent la mitjad'edat inferior als 24 anys. Amb tot això s'espera una temporada plena d'èxits en el ter-*reny* esportiu, i aconseguir mantenir la categoria sense passar gaire pena.

L'equip *senior* femení és un equip de nova formació, i talment com el *cadet*, necessitarà un cert temps d'adaptació. En els primers partits que han jugat ja han demostrat que quan es conjunten poden ésser un equip a tenir en compte. El seu entrenador, Bernat Lloré, ho sap, i està treballant de valent per aconseguir tots els objectius.

Finalment parlaré del *cadets*, que és l'equip que més conec, ja que, juntament amb en Xeraff Sard i na Malen Tugores, formam el cos tècnic d'un equip amb un futur certament brillant, però que encara necessita un poc d'experiència. Cal destacar en primer lloc la qualitat individual d'alguns jugadors, encara que manca polir-la com a un diamant en brut. En segon lloc, i encara més important, és d'admirar l'entrega, dedicació i disciplina de tots els jugadors, que fan possible que la nostra tasca -la dels entrenadors- sia més fàcil i, sobretot,

més profitosa.

Quant als resultats, fins aquest moment (19.11.92) s'han jugat quatre partits, amb el balanç d'un partit guanyat i tres perduts, però amb una línia de joc clarament ascendent, que fa que siguem optimistes de cara a un exitós futur no gaire llunyà.

Antoni Aulí

Poesia per Pere J. Galmés

Una traducció i un poema original

143

A cada ocell un Niu-
Així va tímida -piu-
L'Ullet de Bou cf i llà,
I en veure netes branques
Allà hi posa ses anques:
Viatgé', et trobaran?

És massa alta potser
Aristòcrata es vol
El petit Ull de Bou!
Seran branquetes fines,
Teixides superfines
Que el seu honor aspira.

Cara alta veim l'alosa
de construir al ras
el seu moderat jaç.

Doncs, quin de tots els Hostes
Ballant voltant el Sol
Ens omple amb tanta joia?

(Trad. d'Emily Dickinson)

Si el silenci tensi, ent
descendent com sol tot sol
se ponent, en companyia
tu, escoltes, seràs pia ment.

Si l'harpia et distreu amb
els seus fèdids perfums,
quin preu per guardar espessa
la pira pura encesa?

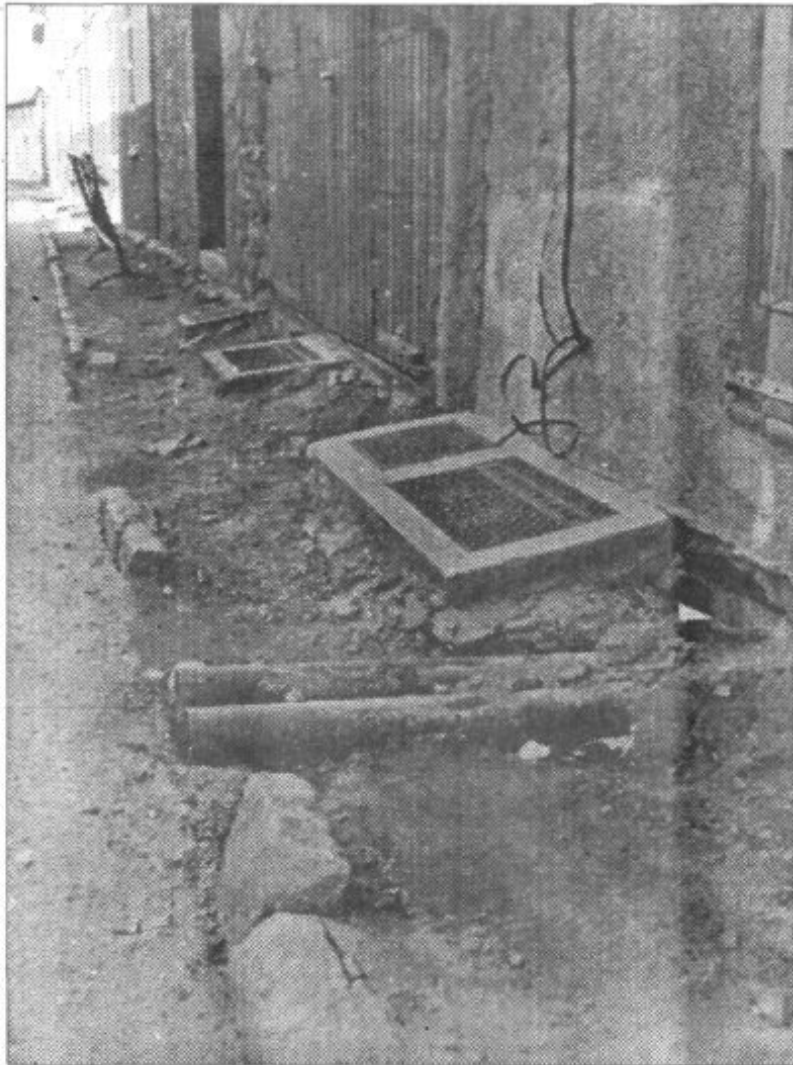
5 AM dia mes X

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

1992

Els veïnats del carrer Mossèn Galmés han hagut de fer passes perquè els empedrats quedassin com abans.

1974

Els *pollastrells* del Club Card aprofiten els *buits d'activitat* per fer cames i conèixer el terme. Aquí són al cim del Puig de Ses Fites.

